

Въ едно и също време Ботевъ е билъ и словослагателъ въ народната печатница и членъ отъ театралната труппа на Д. Войниковъ. Биографа прѣкрасно е нарисувалъ актерската осанка, енергическитѣ жести, свободната рѣчь, актерския патосъ на дилетанта актеръ. сина на *даскалъ Ботя*, бждщия капитанъ-узурпаторъ на парахода *Радеики*. Страницитѣ 112 — 116 въ художествено отношение не отстъпватъ на страницитѣ 88—107 въ II-и отдѣлъ.

Въ IV-и отдѣлъ биографа — историкъ вкратцѣ разказва за подготовлението на *Хаджи-Димитровата чета* и четата на *дядо Желя*, които чети се готвили да прѣцапатъ Дунава и съ единъ възстаннически ударъ да разрушатъ отъ основитѣ турската империя; разказва още, какъ Ботевъ — словослагателя отъ „народната печатница“, актера отъ „народната българска театрална труппа“ — се измъква скришомъ отъ тавана на Браилската българска „народна печатница“ и се отправя за Руссия, въ Одесса, и тамъ отъ името на хиляди български възстанници иска отъ *Тошковица* баснословнитѣ три хиляди пушки, прѣдзначени отъ славянскитѣ комитети за българскитѣ възстания. Тошковичъ не приелъ хъшовската депутация, състояща отъ войводата *дядо Желю* и неговия ординарецъ секретаръ Христо Ботевъ. Тошковичъ не само че отказалъ на депутацията, но испсувалъ я по русски, застрашилъ я съ русски арестъ, като наклеветилъ прѣдъ Одеската полиция войводата и секретаря му, че сж опасни хора за тишината и реда. Полицията ги подирила; внушено имъ било, че трѣбва въ 24 часа да напустнатъ руската територия. Депутацията на „хилядата български възстанници“ прибързала да напустне Одесса 12 часа прѣди да се свърши дадения срокъ отъ одеския градоначалникъ. Илюзинитѣ на *Желю войвода* и на неговия секретаръ (Ботевъ) се разбили като яйце, пустнато отъ високо върху твърдъ гранитъ. Депутацията се завърнала въ *Браила*; романската полиция арестувала войводата *Желя*; ординареца му се спасилъ отъ ареста съ лъжа, че той е членъ-актеръ отъ нѣкаква си театрална труппа. Ботевъ отново останалъ на Браилскитѣ улици съ празенъ стомахъ и съ съдрани лакти, но не падаль духомъ: надѣвалъ се, че войводата *Желю* ще бжде наскоро освободенъ, че пакъ ще може нѣщо да се извърши за организацията на великата и въображаема бунтовническа чета, слобена отъ българската хъшпашка емиграция. Съ такива голи надѣжди той лѣгалъ и ставалъ изъ Браилскитѣ мизерни кръчмици, и когато най-силно го е стѣгалъ глада и немотията, той сѣдалъ и на гладенъ коремъ писалъ: „не плачи, майко, не тѣжи, че станахъ ази хайдутинъ, хайдутинъ, майко, бунтовникъ“. (Глѣдай съч. Бот. „На прощавание 1868 год.“), Като съобщава този истински фактъ (че Ботевъ е написалъ на гладенъ коремъ и върху крливата маса на мръсната механа прощаванието си), биографа се ползува отъ случая да прибави, че всичкитѣ си стихотворения Ботевъ е писалъ, когато се е намиралъ въ най-голѣмата физическа мизерия. Съобщеното отъ биографа е съвършено вѣрно, защото сме били очевидци на случаетѣ, при които Ботевъ е написалъ нѣколко отъ стихотворенията си.